

ABSTRAKT

Magdalena Wawoczny

Tytuł rozprawy: **Kultura narodowa a postrzeganie ryzyka w zachowaniach turystów na przykładzie mieszkańców Polski i Izraela**

Rozprawa doktorska podejmuje problematykę roli kultury jako czynnika różnicującego postrzeganie ryzyka turystycznego w zachowaniach turystów. Celem rozprawy było opracowanie koncepcji ryzyka turystycznego oraz określenie jego zakresu i siły w trzech fazach procesu decyzyjnego, tj. w fazie wyobrażonej, rzeczywistej i wspomnianej, turystów z Polski i Izraela, reprezentujących różne kultury narodowe. Realizacja celu wymagała zastosowania odpowiedniego schematu postępowania badawczego oraz wykorzystania metod pozyskiwania i analizy danych. Przeprowadzono badania ilościowe z wykorzystaniem sondażu diagnostycznego, opierając się na autorskim kwestionariuszu ankiety w wersji polskiej i hebrajskiej. Zakres badania obejmował lata 2022–2024, a próba badawcza liczyła 1233 osoby (622 Polaków i 611 Izraelczyków) powyżej 18 roku życia, które podróżowały turystycznie w ciągu ostatnich trzech lat (2022-2024). W pracy opracowano autorską definicję ryzyka turystycznego, jego klasyfikację oraz schemat zależności między kulturą narodową a ryzykiem w trzech fazach decyzji turystycznej, co pozwoliło na usystematyzowanie wiedzy w tym obszarze oraz zidentyfikowanie czynników różnicujących postrzeganie ryzyka.

Część teoretyczna rozprawy obejmowała trzy rozdziały. Pierwszy poświęcono zagadnieniom teoretycznym związanym z zachowaniami konsumentów na rynku turystycznym; omówiono specyfikę rynku turystycznego, różnice między zachowaniami konsumenckimi a turystycznymi, proces decyzyjny turysty w trzech fazach oraz determinanty endo- i egzogeniczne zachowań turystycznych.

W rozdziale drugim podjęto analizę zagadnienia ryzyka turystycznego. Przedstawiono dotychczasowy stan badań w tym obszarze, a dostrzegając istniejącą lukę badawczą, opracowano autorską definicję oraz klasyfikację ryzyka turystycznego. Dodatkowo zaprezentowano metody przeciwdziałania ryzyku ujawniającemu się w związku z podróżą. Trzeci rozdział poświęcono analizie kultury narodowej. Omówiono jej znaczenie w naukach ekonomicznych oraz czynniki kształtujące kulturę narodową Polski i Izraela. Przedstawiono wymiary kultur narodowych opisane w literaturze, które umożliwiają analizę różnic międzykulturowych, a także przeanalizowano zależności między kulturą narodową a postrzeganym ryzykiem.

Rozdział czwarty miał charakter metodyczny. Przedstawiono w nim organizację badania, cele i hipotezy, zakres badania, metody gromadzenia danych oraz charakterystykę badanych respondentów.

Rozdział piąty miał charakter empiryczny. Punktem wyjścia rozważań było zaprezentowanie wzorców zachowań turystycznych w trzech fazach podróży badanych mieszkańców z Polski i Izraela, będących przedstawicielami różnych kultur. Zasadniczą część rozdziału stanowiła identyfikacja rodzajów ryzyka turystycznego, których postrzeganie deklarowali respondenci z Polski i Izraela. Zidentyfikowano czynniki społeczne, demograficzne i ekonomiczne, które różnicowały postrzeganie ryzyka w podróży wśród badanych Polaków i Izraelczyków. Rozdział empiryczny zamyka autorski schemat zależności pomiędzy kluczowymi zmiennymi badania, tj. kulturą narodową i ryzykiem turystycznym w trzech fazach procesu podejmowania decyzji na rynku turystycznym.